

پرسش ۱۰۸: معنی: «هم‌کنیه‌ی عمویش است»، چیست؟

السؤال / ۱۰۸: سيدي ومولاي وحببي ما معنى الرواية (المكنى بعمه) ؟ وما معنى (أمت) ؟

المرسل: يعقوب الجابري

آقا، مولا و حبيب من! معنى اين روايت «المكنى بعمّه» (هم‌کنیه‌ی عمویش است) چیست؟ همچنين معنى «أمت»؟

فرستنده: يعقوب جابرى

الجواب: بسم الله الرحمن الرحيم، والحمد لله رب العالمين، وصلى الله على محمد وآل محمد الأئمة والمهدين وسلم تسليماً.
هذا الوصف ورد في أكثر من رواية عنهم (ع)، وهذا يعني التأكيد على أهمية هذا الوصف منهم (ع).

پاسخ: بسم الله الرحمن الرحيم، والحمد لله رب العالمين، وصلى الله على محمد و آل محمد الأئمة والمهدين وسلم تسليماً.
اين توصيف در چندين روايت از اهل بيت (ع) نقل شده است و اين به معنى تأكيد آنها بر اهميت اين صفت مى باشد.

وهذه بعض الروايات:

عن عيسى الخشاب، قال: قلت للحسين بن علي (ع): أنت صاحب هذا الأمر؟ قال: (لا)، ولكن صاحب الأمر الطريد الشريد، الموتور بأبيه، المكنى بعمه، يضع سيفه على عاتقه ثمانية أشهر) (417).

بعضی از این روایت‌ها به شرح زیر می‌باشند:

از عیسی خشاب نقل شده است: به حسین بن علی (ع) گفتم: آیا شما صاحب این امر هستید؟ فرمود: «خیر، صاحب این امر، آن فراری و بی‌خانمان که خون پدرش ستانیده نشده و ملقب به عمویش است. هشت ماه شمشیرش را بر دوشش حمل می‌کند» ([418]).

عن عبد الأعلى بن حصين الثعلبي، عن أبيه، قال: لقيت أبا جعفر محمد بن علي (عليهما السلام) في حج أو عمرة، فقلت له: كبرت سنّي ودق عظمي فلست أدري يقضى لي لقاءك أم لا، فاعهد إلي عهداً وأخبرني متى الفرّج؟ فقال: (إنّ الشريد الطريد الفريد الوحيد، المفرد من أهله، الموتور بوالده، المكّنّي بعمّه، هو صاحب الرايات، واسمه اسم نبي) ([419]).

از عبد الاعلی بن حصین ثعلبی از پدرش روایت شده است که گفت: ابا جعفر محمد بن علی (ع) را در حج یا عمره دیدم. به ایشان گفتم: سنّم زیاد شده و استخوان‌هایم فرسوده گشته است و نمی‌دانم بار دیگر شما را خواهم دید یا نه. عهدی به من بدهید و به من خبر دهید که فرج کی خواهد بود؟ فرمود: «آن فراری آواره‌ی بی‌همتای تنها، از اهلش به دور، خون پدرش ستانیده نشده، هم‌کنیه‌ی عمویش؛ او همان صاحب پرچم‌ها است و اسمش، اسم پیامبر خواهد بود» ([420]).

عن أبي الجارود، عن أبي جعفر محمد بن علي (عليهما السلام)، أنّه قال: (صاحب هذا الأمر هو الطريد الشريد الموتور بأبيه، المكّنّي بعمّه، المفرد من أهله، اسمه اسم نبي) ([421]).

از ابو جارود از ابو جعفر محمد بن علی (ع) روایت شده است که فرمود: «صاحب این امر آن فراری آواره که خون پدرش بازخواست نشده، ملقب به عمویش و از خانواده به دور و اسمش اسم پیامبر است» ([422]).

والمراد من الكنية هنا، أي: أبو فلان. وعمّه المقصود في الرواية العباس بن علي (ع).

منظور از کنیه یعنی ابو فلان و منظور از عمویش در این روایتها عباس بن علی (ع) می باشد.

والناس عادة تكتني الرجل بولده الأكبر، وهم (ع) نظرهم إلى الولد الأهم، أي: المهدي أو الحجة الذي يعقبه، أي: الذي يأتي بعده. وتفسير هذه الكنية عن أمير المؤمنين (ع) في خطبة خطبها في الكوفة ونقلها الشيعة والسنة قال (ع) : (بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله بديع السموات وفاطرها ..... ثم قال: لو شئت لأوقرت من تفسير فاتحة الكتاب سبعين بعيراً (ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ) ..... سبحان القديم، يفتح الكتاب ويقرأ الجواب، يا أبا العباس أنت إمام الناس، سبحان من يحيي الأرض بعد موتها وترد الولايات إلى بيوتها. يا منصور تقدم إلى بناء الصور ذلك تقدير العزيز العليم) ([423]).

به طور عادی مردم مرد را به فرزند بزرگش نسبت می دهند ولی نظر ائمه (ع) بر مهم ترین فرزند می باشد یعنی مهدی یا حجتی که پس او است، یا کسی که بعد از او می آید. تفسیر این کنیه از امیرمؤمنان علی (ع) در خطبه ای که در کوفه ایراد فرمود و شیعه و سنی آن را نقل نموده اند، چنین است: «بسم الله الرحمن الرحيم، حمد و ستایش مخصوص خداوند پدید آورنده ی آسمانها است.... سپس فرمود: اگر بخواهم از تفسیر سوره ی فاتحة الكتاب به اندازه ی هفتاد بار شتر تفسیر می کنم «ق، وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ» (ق، قسم به قرآن مجید).... پاک و منزه است آن قدیم، کتاب را باز می کند و پاسخ را می خواند، ای ابا العباس تو امام مردم هستی، پاک و منزه است خدایی که زمین را پس از مردنش زنده ساخت و ولایتها را به خانه هاشان بازگردانید ای منصور، برای ساختن صور پا پیش بگذار که این، تقدیر عزیز علیم است» ([424]).

وأمت؛ كان شعار المسلمين في بدر يعرفون به بعضهم، والأمت: تعني الارتفاع والانخفاض، قال تعالى: (لا تَرَى فِيهَا عِوَجاً وَلَا أَمْتاً) ([425])، والمعاد منها في الشعار

تسوية الارتفاع بالانخفاض واستقامة الطريق بموت الباطل وإقامة الحق. وأمت دعاء إلى الله بإماتة الباطل وإقامة الحق، وتحريض المؤمنين لإماتة الباطل وإقامة الحق.

أمت، شعار مسلمانان در جنگ بدر بود و همدیگر را با آن می شناختند. أمت به معنی بالا و پایین کردن است. خداوند متعال می فرماید: « هیچ کجی و پستی و بلندی در آن نمی بینی » [426] و منظور از آن در این شعار، هموار کردن بلندی با پستی و باز کردن راه با از بین بردن باطل و بر پا کردن حق می باشد. أمت، دعایی به سوی خداوند برای از بین بردن باطل و بر پا کردن حق، و تحریک مؤمنان برای از بین بردن باطل و بر پا داشتن حق می باشد.

وفي جلوس الصلاة بعد السجود تقيم رجلك اليمين على اليسار، ومعنى هذا الجلوس: اللهم أقم الحق وأمت الباطل.

در نشستن نماز بعد از سجده، پای چپ را زیر پای راست قرار می دهی و این نوع نشستن به این معنی است که: خداوندا، حق را به پا دار و باطل را از بین ببر.

[417] - کمال الدین و تمام النعمة للشيخ الصدوق: ص 318، الإمامة والتبصرة لابن بابويه القمي: ص 115.

[418] - کمال الدین و تمام النعمة شيخ صدوق: ص 318 ؛ امامت و تبصره ابن بابويه قمی: ص 115.

[419] - کتاب الغيبة لمحمد بن ابراهيم النعماني: ص 178.

[420] - غيبت محمد بن ابراهيم نعماني: ص 178.

[421] - کتاب الغيبة لمحمد بن ابراهيم النعماني: ص 179.

[422] - غيبت محمد بن ابراهيم نعماني: ص 179.

[423] - إلزام الناصب في إثبات الحجة الغائب - للشيخ علي اليزدي الحائري: ج 2 ص 209.

[424] - إلزام الناصب در اثبات حجّت غایب - شیخ علی یزدی حائری: ج 2 ص 209.

[425] - طه: 107.

[426] - طه: 107.